

Oplysninger, jeg fremdrog, men skønt jeg har al mulig Respekt for det ærede Medlems Erfaring, er jeg dog overbevist om, at den kun strækker sig til en snæver Kreds af Tilfælde og ikke omfatter hele Landet, saaledes som statistisk Bureaus Beretninger gøre. Det er meget godt at sige: Vi have bygget det Hus om, vi have gjort den og den Forbedring ved det eller foretaget det og det Anlæg, og derfor maa Huset være steget i Værdi. Men det samme kunne vi sige om de større Ejendomme, om Bøndergaardene, om Proprietærgaardene, der er sket uhyre mange Forbedringer ved dem, der er blevet bygget, der er kommet bedre Bessætning og indført en bedre Drift; trods alt dette ere Landejendommene dog blevne ved at gaa ned i Værdi. Jeg synes derfor, det er et smukt Resultat, Husmandsstederne have naaet, dersom de ere komne saa vidt, at de ikke alene ikke ere i Nedgang, men endogsaa gøre nogenlunde Fremskridt. Den ærede Taler mente, at jeg for stærkt pointerede den ulige Stilling, som de forskellige smaa Ejendomme kunne komme i, idet jeg henviste til, at en Ejendom, som blev takseret til 8,600 Kr., maatte nøjes med et adskilligt mindre Laan, end den Ejendom, der kun blev takseret til 8,000 Kr. Jeg tror dog, det vil blive ret iøjnefaldende, naar den ene af de to Naboer siger: Jeg kan ikke laane saa mange Penge paa min Ejendom, som min Nabo kan laane paa sin, der er mindre værd. Det ærede Medlem omtalte ogsaa, at det i visse Retninger kunde være mere fordelagtigt at træde ind i en af de andre Kreditforeninger end at søge Laan i Husmandskreditforeningerne. Ja, det er vel ganske rigtigt, at Omkostningerne maaske kunne blive mindre i det første Tilfælde, og at Administrationsudgiften maaske er større i Husmandskreditforeningerne — det skal jeg lade være usagt. Men faktisk er det, at naar en Mand staar og skal laane Penge, faar han flere Penge i Husmandskreditforeningen end i de andre, og det er dog vel egentlig det Spørgsmaal, der er fremme. Naar en Mand søger at laane det yderste, han kan, i sin Ejendom, saa spørger han ikke, om Betingelserne ere lidt haardere eller lidt mindre haarde, han spørger: hvor faar jeg de fleste Penge, det er dem, som det er mig nødvendigt at have for at fortsætte min Forretning.

Dalsgaard: Det ærede Medlem taler stadig om den Forskel, der bliver mellem dem, der have Ejendomme til over 8,000

Kroners Værdi, og dem, der have Ejendomme til under 8,000 Kr., og det er sikkert nok, at der bliver en Forskel. Men maa jeg spørge det ærede Medlem: ønsker han ikke, der skal være nogen Grænse? ønsker han Grænsen helt ophævet?

la Cour: Dertil skal jeg svare, at jeg mener, vi skulle blive staaende ved den Grænse, vi alt have, og saa se at faa en Ordning truffen med Hensyn til Kreditforeningerne i deres Helhed, men vi skulle ikke blive ved med at sætte Grænsen op med 2,000 Kr. Vi vide ikke, hvor vi saa havne. De større Ejendomme have lige saa meget Krav paa, at Staten viser dem Hensyn og skaffer dem gode Prioritetsforhold, som de smaa Ejendomme, der her alene drages frem.

Dalsgaard: I vort Syn paa de større Ejendommers Stilling ere vi ganske enige, men det ærede Medlem mener altsaa, at vi skulde blive ved de nuværende Grænser overfor Husmandskreditforeningerne. Men saa have vi den samme Historie med de to Naboer, af hvilke den ene, der har en Ejendom til Værdi af over 6,000 Kr., ikke kan faa Laan, medens den anden, der har en Ejendom til en Værdi af under 6,000 Kr., kan det.

Estrup: Det ærede 1ste Medlem for 8de Kreds (Dalsgaard) benægtede Rigtigheden af, hvad jeg havde sagt forrige Gang, Sagen var for, nemlig, at det, der gav Anledning til, at man fra alle Sider blev enig om Loven af 1880, var, at Husmændene ikke havde tilfredsstillende Adgang til de almindelige Kreditforeninger, og at der altsaa maatte gøres noget for at stille dem lige med andre Landejendomsbesiddere med Hensyn til Opnaelsen af faste og amortisable Laan. Det ærede Medlem benægtede, som sagt, Rigtigheden heraf. Jeg er saa vis i min Sag, at jeg endogsaa tør sige, at dersom ikke dette Motiv havde været, var der ikke blevet noget af Loven af 1880. Det tør jeg sige med Bestemthed. Det var Grunden til, at Regeringen villig gik ind paa at hjælpe Husmændene til, ligesom andre Landejendomsbesiddere, at faa faste Laan. Da dette nu er min Opfattelse af Forholdene, var det ganske konsekvent, naar jeg, forrige Gang, jeg havde Ordet i denne Sag, udtalte, at jeg maatte stille mig noget tvivlende til den. Thi jeg havde ikke hørt nogen anden Begrundelse af nu at gaa op til en Grænse af 8,000 Kr. i Ste-